

Η έκρηξη της σχολικής βίας στην «σύγχρονη Ελλάδα...» Ένα πρόβλημα που απαιτεί τη συνεργασία οικογένειας και σχολείου

Γράφει

Ο Ευάγγελος Μαυρογόνατος
Απόστρατος Αξιωματικός του Στρατού Ξηράς
Αρθρογράφος - Ιστορικός Ερευνητής

Με την έναρξη της φετινής σχολικής χρονιάς, μια χρονιά πολύ περίεργη, η οποία έχει δημιουργήσει εντάσεις και έχει ξεσπάσει «μάχη» για τη χρήση της μάσκας των μαθητών, λόγω του κορωνοϊού, θα αναφερθώ στην έκρηξη βίας στα ελληνικά σχολεία μεταξύ των μαθητών, η οποία λόγω των ληφθέντων μέτρων, ενδεχομένως να αυξηθούν τα φαινόμενα αυτά.

Και αυτό γιατί, όσοι γονείς αντιδρούν στη χρήση της μάσκας, ενδεχομένως να μεταφέρουν τον αρνητισμό αυτόν και στα παιδιά τους, τα οποία μιμούνται τους γονείς μη έχοντας δική τους κρίση, και σε συνδυασμό με το γεγονός δυσφορίας που τα προξενεί τόσες ώρες η χρήση της, αλλά και από τους λοιπούς περιορισμούς που τα έχουν επιβάλει, να έχουμε κάποια τέτοια φαινόμενα. Γεγονός το οποίο απεύχομαι.

Είναι αλήθεια ότι τα φαινόμενα αυτά αποκρύπτονται πολλές φορές από τα παιδιά που δέχονται τη σχολική βία φοβούμενα τις αντιδράσεις των γονιών των και ανακαλύπτονται τυχαία από αυτούς ή τους εκπαιδευτικούς, όταν έχουν εμφανή σημάδια σωματικής βίας.

Η ψυχολογική όμως βία είναι αυτή που δύσκολα μπορεί να αποκαλυφθεί, εκτός από την αλλαγή συμπεριφοράς των παιδιών από τους γονείς.

Παρόλο που ως λαός, υπερηφανευόμαστε ότι έχουμε διδάξει τον πολιτισμό στην υφήλιο, και τα τελευταία χρόνια προσπαθούμε να γίνουμε μια πολυπολιτισμική χώρα, δυστυχώς και εμείς σε κάποιο βαθμό αντιμετωπίζουμε με ρατσισμό συνανθρώπους μας, οι οποίοι παρουσιάζουν κινητικά, διανοητικά και λοιπά προβλήματα ή σε άτομα με ιδιαιτερότητες και κοινωνικά χαρακτηριστικά τα οποία έχουν από την γέννησή τους και δεν τα επιλέγουν.

Δεν ομιλώ βεβαίως για τα άτομα με επίκτητα χαρακτηριστικά, δηλαδή τα οποία αποκτούν στη διάρκεια της ζωής τους, και εκ πεποιθήσεως προκαλούν τους συνανθρώπους τους με ακραίες συμπεριφορές.

Στο εξωτερικό η βία στα σχολεία έχει γίνει γνωστή ως Bullying και ο ορισμός είναι σαφής: «Μορφή παρενόχλησης και πράξη επαναλαμβανόμενης επιθετικής συμπεριφοράς, με σκοπό τη βλάβη φυσική ή ψυχολογική σε άλλο άνθρωπο και αποσκοπεί στην επιβολή της κυριαρχίας του ισχυρότερου» και αφορά τα σχολεία και τη συμπεριφορά των μαθητών, όπου παρατηρήθηκε με προσοχή τα τελευταία χρόνια και απασχόλησε τους ειδικούς.

Έτσι παρατηρείται το φαινόμενο, μαθητές να αρνούνται το σχολείο γιατί το βιώνουν με.... τρόπο ή κάνουν κοπάνες με κάθε ευκαιρία. Επίσης εμφανίζουν μαθησιακές δυσκολίες και ψυχοσωματικά προβλήματα. Ταλαιπωρούνται από διαταραχές ύπνου και νυχτερινή ενούρηση.

Και καταλήγουν να βιώνουν ως εφιάλτη τη σχολική κοινωνία κάτω από το βάρος μιας εσκεμμένης, απρόκλητης, συστηματικής βίας με την οποία εκτονώνεται επάνω τους η ισχύς των νταήδων συμμαθητών.

Το πρόβλημα που απαντάται πλέον και στα ελληνικά σχολεία -δημόσια και ιδιωτικά- σε σημείο να γίνεται αντικείμενο προσοχής, συζήτησης και μελέτης, θεωρείται κοινωνικό πρόβλημα και κρίνεται επιβεβλημένη η αντιμετώπισή του.

Γι αυτό από το 2000 αναδύθηκαν έντονα και μέσα από δύο διακρατικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα, το «ΔΑΦΝΗ» και το «ΔΑΦΝΗ ΙΙΙ». Οι έρευνες σοκάρουν.

Το πρώτο πρόγραμμα με θέμα την Αξιολόγηση Αναγκών και Ευαισθητοποίησης για την Ενδοσχολική βία και τον Εκφοβισμό με 4 συνεργαζόμενες χώρες - Ελλάδα, Κύπρο, Γερμανία, Λιθουανία και φορείς υλοποίησης για την Ελλάδα την Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου (ΕΨΥΠΕ) και την Παιδαγωγική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Το δεύτερο πρόγραμμα συντονίζεται από την Ελλάδα, και ασχολείται με την Ευαισθητοποίηση και πρόληψη ανάμεσα στους μαθητές, διεξάγεται από την ΕΨΥΠΕ και στοχεύει, στην πρόληψη, αντιμετώπιση - παρέμβαση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για τα ζητήματα αυτά.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με στοιχεία αυτών των ερευνών, ποσοστό 10-15% των μαθητών - περισσότερο στο δημοτικό και το γυμνάσιο - είναι θύματα ενδοσχολικής βίας, 5% είναι οι θύτες, με τα αγόρια να έχουν την πρωτοκαθεδρία (3/1) και κυρίως σε περιστατικά σωματικής βίας, σε σχέση με τα κορίτσια, που εμπλέκονται σε περιστατικά λεκτικής βίας.

Χειρονομίες, σπρωξιές, ξυλοδαρμοί, βρισιές, προσβολές, απειλές, εκβιασμοί, καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, κλοπές, σεξουαλική παρενόχληση ή και κακοποίηση, αποκλεισμός και απομόνωση από παρέες και ομαδικές δραστηριότητες, είναι οι καταστάσεις που συνθέτουν το πάζλ της σωματικής, λεκτικής, ψυχολογικής και κοινωνικής βίας, που συνθλίβει τα πιο ήσυχια, εσωστρεφή και ευάλωτα παιδιά με χαμηλή

αυτοεκτίμηση στο σχολείο. Έναν χώρο, που θα έπρεπε να αποπνέει και να παρέχει ασφάλεια και προστασία, όπως επισημαίνουν οι επιστήμονες του προγράμματος.

Ένταση στην Ελλάδα

Η σχετική έρευνα, στο πλαίσιο του προγράμματος «ΔΑΦΝΗ», σε δημοτικά σχολεία της Αθήνας, κατέδειξε ότι 22,5% των μαθητών έχουν υποστεί κάποια μορφή βίας, ενώ 10% έχουν ασκήσει βία, ή εκφοβισμό, στους συμμαθητές του.

Άλλη έρευνα, σε γυμνάσια της Θεσσαλονίκης, αποκάλυψε ότι περίπου 8% των μαθητών ασκούν λεκτική βία στους συμμαθητές τους και 4% σωματική.

Στον αντίποδα βρίσκονται ποσοστό 12% θυμάτων λεκτικής βίας, 8% θυμάτων διάδοσης ψευδών φημών σε βάρος του και 6% θυμάτων κοινωνικού αποκλεισμού από τις ομάδες και τις παρέες του σχολείου.

Η ίδια έρευνα αποκάλυψε ότι, σύμφωνα με τις απόψεις των μαθητών, κατά 81% γύρω από αυτό το πρόβλημα απουσιάζει η συνεργασία οικογένειας και σχολείου.

Ουδεμία λοιπόν έρευνα δεν μπορεί να αποτρέψει την ενδοσχολική βία, αν οι γονείς δεν προσεγγίζουν περισσότερο τα παιδιά τους όταν διαπιστώνουν κάποιες αλλαγές στη συμπεριφορά τους και δεν τις δικαιολογούν με τη συνήθη σκέψη, του κακομαθημένου ή καλομαθημένου παιδιού και δεν έρθουν σε επαφή με τα σχολεία τους.

Ως γονείς είμαστε υπεύθυνοι για τα παιδιά μας, κυρίως μέχρι την εφηβεία, έχοντας πάντα στην άκρη του μυαλού μας ότι, ελλοχεύει ο κίνδυνος να κτυπήσουν και τη δική μας «πόρτα», η βία και το χειρότερο σενάριο, τα ναρκωτικά.

Ο εφησυχασμός, ο εθελοτυφλισμός και η αδιαφορία είναι κακοί σύμβουλοι, υποθάλπουν την σχολική βία, όχι μόνο, σε όλες τις μορφές της.